

Celek a „složka“

Žádná vědecká antropologie nepostihuje plně člověka, protože nezachycuje souvislost jeho problematiky – kromě jiného a například – s otázkou pravdy. (Tak to před mnoha lety v Mexiku řekl Karel Kosík.) Naprosto analogicky bychom to mohli aplikovat na nejrůznější jiné vědy. Protože filosofie člověka, pokud není chápána jako celá filosofie, tak se stává vědou, stává se antro-po-logií, není to filosofie člověka, ale věda o člověku – a ještě která, z kterého hlediska a podobně. Tak když to aplikujeme na jiné obory – a vybereme krajní případ, že to aplikujeme na fyziku, na fyziku atomu třeba, tak se ukáže, že musíme říci, že věda o atomu nepostihuje atom vcelku, v jeho všech vlastnostech, protože nezachycuje souvislost jeho aktivit, jeho bytí, jeho fungování uprostřed jiných atomů, tedy nezachycuje souvislost třeba se životem, protože ten či který atom má také velký význam pro to, co známe jako organismus, jako živou bytost. Ta představa, že atomy zůstávají tím, čím jsou, a jsou organizovány jen zvnějška do organismu, je chybná a musí být opuštěna. A my si musíme uvědomit to, co si kdysi uvědomil matematik a fyzik Whitehead, že atomy jsou schopny se nějakým způsobem (aktivně a samy) integrovat do živého těla, a to znamená, že jejich aktivity – Whitehead upozornil, že hlavně to budou aktivity jejich elektronů, to bychom mohli ještě přezkoumávat – že jsou schopny se nějak zapojit do plánu celého těla. Tato schopnost zapojit se do plánu nějaké vyšší „organizace“ je vlastně tou fyzikou atomu opomíjena: atom je zkoumán a vymežován, definován jenom ve svých vztazích chemických, a eventuelně fyzikálních. Jeho „funkce“ v živých tělech jsou ponechány jiné disciplíně. Pokud si toho jsme plně vědomi, je (nebo může být) vše v pořádku. Ale obvykle to v pořádku nebývá, protože takové redukující vymezení je považováno za zcela vyhovující, a pak se s ním pracuje v nových situacích stále dál v témž, tj. redukovaném, smyslu.

(přepis z dikt. z 30.8.10 – Písek, původně 100830-1.)